

چطور باور نکنید | سوگیری تأییدی و شبکه‌های اجتماعی

سوگیری تأییدی، گرایش به یافتن اطلاعات، تفسیر اطلاعات یا یادآورشان به صورتی که باورهای خود فرد را تأیید کند، در مخاطبان اخبار و اطلاعات پزشکی هم ممکن است رخ دهد.

سوگیری تأییدی، گرایش به یافتن اطلاعات، تفسیر اطلاعات یا یادآورشان به صورتی که باورهای خود فرد را تأیید کند، در مخاطبان اخبار و اطلاعات پزشکی هم ممکن است رخ دهد.

سوگیری تأییدی (confirmation bias) که نوعی سوگیری شناختی است هنگامی برای شما رخ می‌دهد که درباره موضوعی تصمیم خود را گرفته باشید و از جستجو و گردآوری اطلاعات بیشتر درباره آن دست بردارید. در این حالت اطلاعات متعارض با نظر تثبیت شده و تان را بی‌اعتبار می‌شمارید و اطلاعاتی را می‌پذیرید که با نظراتان موافقت داشته باشد. این سوگیری هر چه موضوع دارای بار عاطفی بیشتر و باور فرد به آن عمیق‌تر باشد، شدیدتر می‌شود.

برای مثال اگر اعتقاد داشته باشید که افزودن فلوراید به آب آشامیدنی (برای سلامت دندان‌ها) کار خطرناکی است، فقط آن مقالاتی را می‌خوانید که با این کار مخالفت کرده باشند و اطلاعات متضاد با این دیدگاه را نادیده می‌گیرید. به این ترتیب مرتباً در دیدگاه خود راسخ‌تر می‌شوید که فلوراید دار کردن آب آشامیدنی خطرناک است، بدون اینکه همه جنبه‌های موضوع را در نظر بگیرید.

بنابراین هنگام جستجوی اطلاعات و اخبار پزشکی بهتر است منابعی را انتخاب کنید که تا حد ممکن بیطرف باشند. به این ترتیب می‌توانید به‌طور متعادلی شواهد موافق و مخالف را به دست آورید.

رسانه‌های اجتماعی مانند فیس‌بوک به‌خصوص سوگیری تأییدی مخاطبان را تشدید می‌کنند.

در این رسانه‌های اجتماعی شما آن اخبار و اطلاعات از جمله اخبار و اطلاعات پزشکی را می‌بینید که دوستانان برای اشتراک گذاشتن انتخاب کرده‌اند و از آنجایی که معمولاً بر دیدگاه‌های گروه دوستانان روی شبکه اجتماعی توافق دارید، احتمالاً مقالاتی را خواهید دید که از قبل با آن موافقت دارید.

یک مشکل دیگر این است که طراحی شبکه‌های اجتماعی مانند فیس‌بوک این است که محتوایی روی آن به اشتراک گذاشته شود که به آسانی قابل‌فهم باشد و به راحتی بتواند فراگیر (viral) شود و معمولاً امکان بحث‌های پیچیده درباره موضوعات مهم پیش نمی‌آید.

بنابراین درباره اخبار و اطلاعاتی که روی شبکه اجتماعی مانند فیس‌بوک به اشتراک گذاشته می‌شود، باید بسیار محتاط باشید و این شبکه‌ها را منبع اصلی اخبار و اطلاعات قرار ندهید.

به عنوان نمونه؛ در شرایط فعلی که زمین‌لرزه شدیدی در غرب ایران رخ داده است و اذهان عمومی درباره آن برانگیخته شده است، کافی است عبارت 'مثلث حیات' را روی گوگل یا روی شبکه‌های اجتماعی از فیس‌بوک گرفته یا تلگرام جستجو کنید، متوجه شمار بسیاری از صفحات وب یا پست‌هایی درباره این موضوع می‌شوید که بارها به اشتراک گذاشته شده‌اند یا دیده شده‌اند.

life triangle

اینفوگرافیکی که در بسیاری از وب‌سایت‌های فارسی می‌توان دید و بارها در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته شده است، از مردم می‌خواهد برای پناه گرفتن در زمین‌لرزه به جای روش استاندارد از روش 'مثلث حیات' استفاده کنند.

این صفحات و پست‌ها از شما می‌خواهند برای حفاظت در هنگام زمین‌لرزه برای حفاظت به روش استاندارد 'خم شدن، دست‌ها را در سر گرفتن و زیر وسایل محکم پنهان شدن' (drop, cover and hold on) استفاده کنند.

hold on) یا روش DCH عمل نکنید و به جای آن از شیوه جدیدی استفاده کنید که کارشناسی به نام داج کوپ (Doug Copp) ابداع کرده است.

در این روش که ادعا می‌شود برای زنده ماندن زیر آوار مؤثرتر است، توصیه می‌شود در شروع زمین‌لرزه ساکنان ساختمان به جای اینکه به زیر میز یا اثاثیه مشابه بروند، در کنار اثاثیه توپر بزرگ مانند مبلمان پناه بگیرند. فرضیه این است که هنگامی سقف روی اثاثیه یا مبلمان فرود می‌آید، آن‌ها را در هم می‌کشد، اما فضای مثلثی در کنار آن‌ها ایجاد می‌شود به فرد پناه گرفته در آن امکان می‌دهد تا زمان آواربرداری در آن زنده بماند.

در این مورد رجوع به یک منبع بیطرف به سادگی مدخل مثلث حیات در ویکی‌پدیای فارسی شما را متوجه این حقیقت می‌کند:

...بسیاری از منابع در آمریکا... این روش را نقد کرده‌اند... در ایران نیز تحقیقی علمی توسط پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله روی روش مناسب پناه‌گیری انجام شد که نشان داد با توجه به نوع سازه‌های ایران روش مثلث حیات نمی‌تواند گزینه مناسبی جهت اقدام هنگام زلزله باشد... در مقابل روش DCH پناه بردن به گوشه‌ها و میزها در بسیاری از کشورها به‌عنوان بهترین روش پناه‌گیری شناخته شود... در بهترین حالت، روش مثلث حیات فقط برای تعدادی از ساختمان‌ها کاربرد دارد که دارای سقف یکپارچه هستند....

اگر حوصله بیشتری داشته باشید و بیشتر به جستجو ادامه دهید، در یک منبع بیطرف دیگر، سایت آموزشی howstuffworks در می‌یابید که داج کوپ مبدع مثلث حیات هم کارشناس بی‌اعتباری است و در واقع بیشتر با یک فریبکاری اینترنتی (Internet Hoax) روبرو هستید تا نظریه‌ای معتبر.